

Legislativní priority SCHP ČR pro volby 2025 - výzva pro novou vládu ČR

25.7.2025 - | Svaz chemického průmyslu ČR

Význam chemického průmyslu:

- komplexnost ovlivňující další odvětví, základ zpracovatelského průmyslu, jeho udržitelnosti, realizace dekarbonizace, zajištění energetiky, obnovitelných zdrojů, zemědělství i služeb; pilíř národní i evropské suverenity a bezpečnosti dodávek pro klíčová odvětví, jako je obranný a farmaceutický průmysl
- příspěvek k soběstačnosti a dlouhodobého a udržitelného rozvoje hospodářství EU (řada zahraničních firem postupně své podnikání v EU uzavírá, vč. ČR); zásadní příspěvek k obchodní bilanci ČR a EU.

Proto jsme přesvědčení, že je třeba věnovat české chemii i patřičnou pozornost, a proto se obracíme před volbami na všechny relevantní politické subjekty, aby do svých volebních programů, ale především do povolebních záměrů zahrnuli odpovídající opatření ve prospěch české chemie a tím i ve prospěch české ekonomiky.

Co nás v současnosti trápí nejvíce:

1. **Návrh klimatických cílů 2040, který stanoví cíl 90 % redukce skleníkových plynů ve srovnání s rokem 1990, je třeba odmítnout.**

Důvodem odmítnutí návrhu Komise je zejména nedodržení postupu vyplývajícího z ustanovení čl. 4 odst. 5 výše nařízení (ES) č. 401/2009, jež odkazuje na faktory, které mají být při stanovení cíle pro rok 2040 zohledněny. Návrh předepisuje nutnost navazujících legislativních kroků. Energetická efektivita, rozvoj obnovitelných zdrojů, energické úspory a cirkulární ekonomika jsou stále legitimní cíle, ale stanovení cíle 2040 v roce 2025 je předčasné. Komise musí nejdříve vyhodnotit plnění cíle redukce emisí pro rok 2030 a teprve následně může vyhodnotit efektivitu a faktické dopady balíku Fit for 55. Bez toho je cíl 90 % pro rok 2040 zcela nepodložený. Jakýkoliv kompromis při návrhu 90 % nepomůže.

1. **Ceny energií v ČR jsou významně vyšší nejen vůči ekonomikám Číny a USA, ale i v okolních státech. Efektivní podpora energeticky náročných odvětví je tak nezbytná. Zreálnění cen energií není možné docílit bez korekce jak komoditní, tak regulované složky.**

Zajistěte jednak snížení regulovaných cenových komponent energií eliminací automatického promítání extrémních nákladů na zvýšenou regulaci a přenos zejména obnovitelných zdrojů a tyto financujte z jiných zdrojů, jednak přijměte rozsáhlá opatření pro stabilizaci komoditních energetických trhů prodloužením fungování stabilních zdrojů do doby efektivního nájezdu stabilních, emisně příznivých jaderných zdrojů. Zvažte možnosti krátkodobých úlev z poplatků souvisejících s cenami energií pro energeticky náročná odvětví (viz Švédsko, Francie atp.), které by okamžitě ulevily průmyslu a zvýšily jeho konkurenceschopnost. Zajistěte, aby v souladu se směrnicí EU o EU ETS a národní legislativou byla každoročně poskytována a vyplácena oprávněná výše kompenzace nepřímých nákladů energeticky náročným odvětvím (vč. chemického průmyslu) ohroženým únikem uhlíku.

1. **Je nezbytné pokračovat v investicích do základní strategické infrastruktury a zásadně zrychlit a zjednodušit povolování všech staveb, zejména dopravních včetně například dálnic a vysokorychlostních železnic, distribuční infrastruktury, datových sítí a energetických staveb.**

Implementujte tzv. akcelerační zóny, a to pro všechny obnovitelné zdroje a související technickou infrastrukturu.

1. **Chemický průmysl je připraven prosazovat opatření pro efektivní využití primárních a druhotných surovin a předcházení vzniku odpadů včetně rozvoje ekodesignu.**

Podporujte hierarchii nakládání s odpady s odklonem od skládkování, rozvoj nových technologií recyklace, růst podílu recyklovatelných materiálů a zvýšení dostupnosti moderních recyklačních kapacit v ČR.

Návrh opatření v jednotlivých oblastech:

Energetika a EU ETS

- Prosazovat patřičná opatření na evropské a národní úrovni, aby **finální cena energie pro český průmysl nepřekročila průměr EU**, resp. hodnoty nejprůmyslovějších zemí EU, která by měla být dále tlačena na úroveň cen běžných v USA a dalších konkurenčních regionech světa, a tudíž nepostaví české hospodářství do nekonkurenceschopné pozice vůči zbytku Evropy a světa. Stanovit příspěvky ČR k evropským klimaticko-energetickým cílům dle národních specifik a ekonomických možností. Zrevidovat dílčí cíle a opatření (CBAM, RFNBO, ETS, EED apod.) s důrazem na technologickou a ekonomickou realitu (konkurenceschopnost). Zajistit nastavení poplatku za podporu podporovaných zdrojů energie do výše, v jaké byl stanoven v roce 2021. Je nezbytné, aby hodnota poplatku za podporu podporovaných zdrojů energie byla pro průmysl v předvídatelné výši až do roku 2030.
- Apelovat na **zajištění bezpečnosti a stability dodávek energie a surovin za globálně konkurenceschopné ceny**, stabilitu dodávek energie v každém okamžiku, pro tento účel analyzovat potřebu domácích současných a výhledových kapacit výroby elektřiny. Tato analýza musí zahrnovat i posouzení odolnosti dodavatelských řetězců kritických surovin a chemikálií a navržení konkrétních strategií pro jejich diverzifikaci a posílení soběstačnosti ČR.
- V revizi **EU ETS a MRS** v roce 2026 prosazovat cenový koridor/strop pro cenu povolenky a zamezit spekulacím na trhu s povolenkami a úniku povolenek mimo EU ETS sektory.
- Umožnit, aby společnosti mohly část plateb za povolenky použít přímo na investici do vlastní dekarbonizace; **revidovat Modernizační fond SFŽP vytvořením podúctů povinných osob, z něhož by povinné subjekty systému EU ETS 1 mohly po akumulaci potřebného kapitálu a v době reálné dostupnosti relevantních nízko emisních a návratných technologií tyto financovat** z těchto zdrojů a pouze v případě jejich nevyčerpání by byly tyto prostředky využity pro financování projektů mimo chemický průmysl. Iniciovat potřebné kroky k realizaci uvedeného opatření tlakem na změnu EU ETS a pravidel veřejné podpory.
- Akcentovat, aby v souladu se směrnicí EU o EU ETS a národní legislativou byla **každoročně poskytována a vyplácena oprávněná výše kompenzace nepřímých nákladů energeticky náročným odvětvím** (vč. chemického průmyslu) ohroženým únikem uhlíku. Snažit se zamezit zpříšňování podmínek vyplácení kompenzací. **Udržení bezplatného přidělování CO₂ povolenek**: Důraz by měl být kladen na zachování bezplatného přidělování CO₂ povolenek v rámci ETS a zároveň efektivní zavedení mechanismu CBAM do roku 2030, aby se zachovala globální konkurenceschopnost.
- Ve spolupráci se státní správou provést analýzu přínosů a nákladů budoucích cílů EU v oblasti energetiky, reálných klimatických cílů do roku 2040, vč. rozšiřování EU ETS na další sektory.

Posouzení dopadů musí být provedeno na úrovni jednotlivých členských států, minimálně okolních států ČR. Tato analýza musí být komplexní a zahrnovat i socioekonomické dopady, vliv na zaměstnanost a regionální rozvoj, a sloužit jako podklad pro realistické vyjednávací pozice ČR na evropské úrovni.

- Prosazovat patřičná opatření na evropské a národní úrovni, aby byly sjednoceny tržní podmínky na energetických trzích v Evropě podle závěrů „Draghiho zprávy“.
- Podporovat rozvoj jaderné energetiky vedle obnovitelných zdrojů jako nezbytnou součást energetického mixu ČR zajišťující dostatečné množství nízkouhlíkové elektřiny pro průmysl.
- Akcentovat na obezřetný přístup k Energy Taxation Directive – zvýšení zdanění fosilních paliv včetně zemního plynu a též biopaliv 1G. Preferovat úplné odmítnutí návrhu před přijetím návrhu, který bude mít nepříznivý dopad na konkurenceschopnost ČR.

Energetika a OZE/CCUS

- Podporovat uplatnění takových podmínek pro zelenou transformaci českého chemického průmyslu, která posílí jeho konkurenceschopnost. Při tom zohlednit technologické možnosti, nákladovost dostupné bezemisní energie, míru spolufinancování z Modernizačního fondu a podporu ČR pro rozumné tempo transformace na úrovni ČR a EU. Je klíčové zajistit, aby alokace z Modernizačního fondu byla dostatečná a dostupná pro všechny oprávněné subjekty v chemickém průmyslu, a aby podmínky čerpání byly flexibilní a zohledňovaly různorodost a komplexnost investičních projektů.
- Spolupracovat na realizaci Národního akčního plánu pro využití a skladování uhlíku (CCU/CCS) a zapojit se do realizace pilotních projektů za předpokladu jejich investiční (případně i provozní) podpory. Prosazovat, aby na evropské úrovni byla zajištěna větší flexibilita využití CO₂ tak, aby zařízení využívající technologie CCU nemusela za vyprodukované a zároveň využitě emise CO₂ vyřazovat povolenky.
- Podpořit racionální a udržitelný rozvoj vodíkového hospodářství a trhu s RFNBO a nízkouhlíkovým vodíkem.

Programy podpory v oblasti energetiky a využití uhlíku

- Prosazovat, aby primární využití výnosů z aukcí povolenek na emise skleníkových plynů bylo určeno na podporu investic do dekarbonizace průmyslu a energetiky, aby způsobilost podpory pro projekty související s elektrifikací nebo přechodem na obnovitelné, vodíkové technologie byla aplikována i na technologie využití uhlíku (CCU). Ponechat výnosy z povolenek EU ETS k primárnímu využití plátcům k využití na dekarbonizační projekty.
- Usilovat o zachování investiční podpory z Modernizačního fondu pro dekarbonizaci průmyslu jako prioritního segmentu podpory.
- Zajistit zastoupení energeticky náročných průmyslových odvětví v poradních orgánech Vlády pro využití výnosů z EU ETS. Ponechat těmto odvětvím maximální prostor pro konstruktivní připomínkování programů a výzev zaměřených na snižování energetické náročnosti a snižování emisí.

Voda

- Prosazovat, aby byla znovu otevřena diskuse o změnách financování vodního hospodářství v ČR a podniků Povodí a to tak, aby byla stabilizována cena s pětiletou periodou revize pro podzemní i povrchovou vodu, aby byla zajištěna ochrana podzemní vody a narovnána cena povrchové vody, tj. aby bylo zamezen její další neúměrný růst. Je nutné spravedlivě nastavit cenu povrchové vody a zamezit jejímu dalšímu neúměrnému růstu.
- Posazovat nastavení podmínek pro povinnost kontinuálního sledování vypouštění odpadních

vod do vod povrchových tak, aby bylo technologicky a ekonomicky proveditelné. Prosazovat, aby v transpozici rámcové směrnice o vodách byla zpřísněná opatření realistická, nákladově efektivní a neohrožovala konkurenceschopnost

- Prosazovat legislativní zakotvení možnosti využití vyčištěných odpadních vod a stanovit podmínky pro jejich využití.

Podpora konkurenceschopnosti a ochrana evropského trhu

- Prosazovat patřičná opatření na evropské a národní úrovni týkající se „dotovaných“ dovozů chemických produktů z třetích zemí.
- Vyhodnotit zkušenosti s CBAM a případně prosazovat kroky k revizi, která zajistí konkurenceschopnost českých a evropských podniků. V případě rizik požadovat odložení snižování bezplatné alokace emisních povolenek EU ETS. V případě dalšího rozšíření CBAM prosazovat, aby byla zajištěna platnost CBAM pro vstupní produkty i strategické konečné výrobky. Chemický průmysl v ČR i v celé EU je významně proexportně orientován, přitom exportní aktivity nejsou v systému CBAM jakkoli zahrnuty. Eliminujte proto pro exportní účely vliv dopadu dekarbonizačních opatření (povolenky), aby tyto exportní toky byly znovu konkurenceschopné.
- Podporovat rozvoj trhu „zelených výrobků“ – nízkouhlíkové a udržitelné výrobky. Podporovat zvýšení konkurenceschopnosti a odbytu recyklovaných výrobků a materiálů legislativně, osvětou i tlakem na vytvoření trhu těchto produktů.
- Je nezbytné usilovat na evropské úrovni o zásadní revizi ESG legislativy s cílem snížit administrativní zátěž pro firmy. Směrnice CSRD, CS3D a taxonomie by měly být pouze dobrovolné. Pokud by měly zůstat povinné, požadujeme zásadní zjednodušení požadavků na reporting a jeho přizpůsobení velikosti a typu podniků, aby nedocházelo k neúměrné administrativní zátěži, která odčerpává zdroje od inovací a výroby.
- Aktivně prosazovat zájmy ČR při vyjednávání předpisů, aby české firmy chemického odvětví nebyly v konkurenční nevýhodě (např. pravidla pro CBAM, využití biomasy, vodíku, biometanu).
- Efektivně využít programy podpory správným a jednoduchým nastavením. Prosazovat, aby nebyly omezovány firmy dle velikosti a usilovat o navýšení alokace a nezužovat výzvy pro čerpání podpory. Zejména je nutné zamezit diskriminaci větších podniků, které tvoří páteř českého chemického průmyslu a jsou klíčové pro dekarbonizaci a inovace.

Cirkulární ekonomika

- Podpořit přijetí nového moderního plánu odpadového hospodářství (POH) s důrazem na hierarchii nakládání s odpady (podpora recyklace) v souladu s evropskou strategií oběhového hospodářství a Akčním plánem EU. Pro jednotlivé sektory musí být v POH uvedeny pozitivní (právní prostředí, daňové úlevy, dotace, veřejné zelené zakázky) a negativní podmínky (poplatky, omezení).
- Prosazovat, aby tam, kde je to účinné, byly projednávány a přijímány vyhlášky definující kritéria, při jejichž splnění přestává být materiál odpadem a stává se plyným či kapalným palivem nebo výrobkem, aby byl podpořen rozvoj cirkulární ekonomiky a realizace opatření k celkovému snižování emisí. Preferovat v souladu s hierarchií odpadového hospodářství materiálové využití před energetickým využitím.
- Prosazovat jednoduchost a administrativní nenáročnost legislativních požadavků spojených s oběhovým hospodářstvím. Požadovat průběžnou cost-benefit analýzu a redukci zbytečné byrokracie (např. princip "once only", tedy aby podniky nemusely poskytovat stejná data různým úřadům opakovaně).
- Podporovat budování moderních technologií pro chemickou recyklaci odpadů, zejména v případech, kdy je jejich jiné zpracování neekonomické či je nelze mechanicky recyklovat, a

zamezit tak spalování nebo ukládání odpadů na skládky. Zároveň je nezbytné zajistit, aby příslušná legislativa byla harmonizována na evropské úrovni a umožňovala uznávání produktů chemické recyklace jako primárních surovin, což podpoří investice do těchto inovativních technologií.

Ochrana ovzduší

- Prosazovat implementaci novely zákona o ochraně ovzduší tak, aby nevznikaly nové povinnosti a podmínky, které nezohledňují specifika průmyslových zařízení, jsou nesplnitelné nebo nevyvážené z hlediska přínosu k ochraně ovzduší, a které jdou nad rámec evropské legislativy. Prosazovat přehodnocení revidovaných standardů kvality životního prostředí v rámci směrnice o kvalitě vnějšího ovzduší (AAQD) tak, aby byly realistické.
- Spolupracovat se státní správou na přípravě transpozice nové evropské směrnice o průmyslových emisích (IED) prostřednictvím vhodného a průmysl nepoškozujícího nastavení novely zákona o ochraně ovzduší a zákona o integrované prevenci.
- Prosazovat, aby k revizi cílů na snížení emisí pro rok 2040 došlo až po vyhodnocení splnění cílů 2030 (Fit for 55).

Ochrana půdy

- Prosazovat obezřetný přístup k transpozici směrnice o monitoringu půdy tak, aby byla užitečným nástrojem podporujícím udržitelné a efektivní hospodaření na půdě, nikoli nástrojem šikany uživatelů půdy. Aplikovat legislativu zaměřenou na úniky mikroplastů a metanu tak, aby byly požadavky na podniky technicky splnitelné a z hlediska vynaložených nákladů efektivní. Microplastics Pollution Directive a Methane leakage.

Chemické látky

- V případě vyjednávání o legislativě dopadající na chemický průmysl, nebo její transpozice (např. směrnice o čištění odpadních vod, rámcová vodní směrnice, směrnice o normách environmentální kvality, REACH, směrnice o průmyslových emisích, nařízení o udržitelném používání pesticidů, farmaceutická legislativa, CRMA atd.) dbát na reálné přínosy změn této legislativy a zohlednit negativní dopady administrativní zátěže na podniky.
- Sledovat tvorbu Nitrátové směrnice – ochrana vod před znečištěním způsobeným dusičnany a otázka hnojiv.
- Aktivně prosazovat racionální opatření v rámci „Chemického omnibusu“ a Akčního plánu pro chemický průmysl. Podporovat myšlenku stanovení strategických výrobků a komodit v EU.
- V návaznosti na Akční plán pro chemický průmysl prosazovat přijetí takových podmínek a kritérií pro vymezení EU Critical Chemical Sites, které umožní maximální využití tohoto institutu kritickým lokalitám v ČR.

Lidské zdroje/sociální aspekty

- Zásadně zvýšte podíl vzdělávání v technických směrech na všech stupních na úkor všeobecných oborů. Považujeme za nezbytné urychlené zavedení systémových změn ve vzdělávání, včetně posílení praktické výuky, stipendií pro technické obory a zřízení center excelence pro výzkum a vývoj v klíčových oblastech chemického průmyslu.
- Zasadte se o vyšší flexibilitu trhu práce a jednodušší zaměstnávání kvalifikovaných cizinců a vytvoření atraktivních podmínek pro jejich integraci do českého pracovního prostředí
- Zrevidujte současný návrh RVP pro výuku chemie na ZŠ s ohledem na výsledky pilotního ověřování a s přihlédnutím k tomu, aby vzdělávací obsah byl navržen tak, aby žákům ZŠ poskytl komplexní a systematický přehled o základních principech chemie, experimentálních

dovednostech a pochopení chemických konceptů, které jsou důležité pro další studium přírodních věd.

- Zacilte vysokoškolské STEM obory na využitelnost absolventů na trhu práce a upravte Rámcové výukové programy tak, aby do průmyslu byli připravováni dostatečně vzdělaní lidé – inovátoři a ne konzumenti, zblhlí ve vyhledávání informací na internetu...Je potřebné moderní školství se zaměřením na využitelnost absolventů, podpora výuky nových technologií a jazyků, posílení duálního vzdělání.
- Je nezbytné stanovit a implementovat strategii transformace trhu práce s ohledem na očekávaný nepříznivý demografický vývoj v nadcházejících dekáдах a proměny ekonomiky a průmyslu.

V Praze 23. 7. 2025

<https://www.schp.cz/info/legislativni-priority-schp-cr-pro-volby-2025-vyzva-pro-novou-vladu-cr>